

Nr 312.

Av herr **Bergh**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 27 § förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 192 med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 27 § i förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor föreslås utvidgning av nuvarande möjligheter att placera de erkända arbetslöshetskassornas fonder. Propositionen har tillkommit på grundval av en skrivelse av den 17 december 1948 från arbetsmarknadsstyrelsen.

Arbetsmarknadsstyrelsen anför i denna skrivelse, att det vid skilda tillfällen uttalats önskemål om vidgade placeringsmöjligheter för de erkända arbetslöshetskassornas fonder. Erfarenheterna sägas ha gett vid handen, att det många gånger varit svårt att inom ramen för nu gällande bestämmelser redovisa kassornas fonder i mera räntabla placeringsobjekt. »Det synes ej orimligt att under nuvarande arbetsmarknadsläge placera åtminstone ytterligare 25 miljoner av arbetslöshetskassornas banktillgodohavanden i obligationer eller liknande bättre räntabla objekt» skriver styrelsen.

Under hänvisning till remissyttrandena — i första hand riksbanksfullmäktiges yttrande i ärendet — vill jag anföras att arbetsmarknadsstyrelsens begäran synes mig obehövlig i nuvarande läge. Riksbanksfullmäktige anför, att de med hänsyn till utvecklingen på kapitalmarknaden under 1940-talet finna det anmärkningsvärt, därest svårigheter verkligen skulle ha förelegat att i större utsträckning än som skett placera arbetslöshetskassornas fonder i värdehandlingar av det slag, som fonderna må redovisa i jämlikt gällande bestämmelser. Förhållandet har tvärtom varit det motsatta. Möjligheterna att finna placeringsobjekt bland dylika värdehandlingar ha, enligt fullmäktige, under de senare åren varit tämligen goda och under överskådlig tid torde knapphet på sådana placeringsobjekt icke komma att uppstå.

Av de cirka 41 miljoner kronor, vilka arbetslöshetskassorna för närvarande ha inestående i bank mot 2 % ränta, skulle man således mycket väl ha kunnat placera 25 miljoner kronor i 3-procentiga statsobligationer.

Emellertid har jag icke några mera vägande invändningar mot momenten 1, 2, 3 och 4 i 27 § av Kungl. Maj:ts förslag, även om vissa synpunkter, vilka anförts av olika remissinstanser, förtjäna beaktande vid lagförslagets slutgiltiga behandling.

Däremot finner jag mom. 5 vara ägnat att inge vissa betänkligheter. Enligt nu gällande bestämmelser kunna fondernas tillgångar redovisas »med tillsynsmyndighetens medgivande i fastighet, avsedd för kassans verksam-

het . . . » Enligt ändringsförslaget i detta moment av paragrafen skall arbetslöshetskassorna få rätt att placera medel »i fastighet, avsedd för kassans verksamhet, eller i aktier i aktiebolag eller i andelar i ekonomisk förening, därest bolaget eller föreningen har till uppgift att äga och förvalta sådan fastighet». Arbetslöshetskassa kommer således att tillsammans med andra institutioner, t. ex. fackförbund eller personer, kunna förvärva fastigheter, vilken möjlighet icke tidigare förelegat.

Genom föreskrifter om medgivande från tillsyningsmyndigheten till sådant fastighetsförvärfv avser lagen att förhindra möjligheten att otillbörligt utnyttja denna utvidgning av lagens bestämmelser. Jag förutsätter att, därest denna utvidgning av förordningen bifalles av riksdagen, riksdagen uttalar, att endast sådan fastighet må förvärfvas, som kassa för sin verksamhet oundgängligen behöver. Om kassa på grund av ändrade förhållanden icke längre behöver fastigheten för sin verksamhet, skall intresset avvecklas, innan köp av ny fastighet må medgivas. Självfallet bör därvid eftersträvas en avveckling av intresset utan att kassan tillfogas ekonomisk förlust.

Vid ett riksdagsdirektiv av här angivna innebörd anser jag mig icke behöva resa invändning mot första stycket i mom. 5.

Andra stycket i samma moment innebär dock en sådan utvidgning av placeringsmöjligheterna, som med hänsyn till kravet på likviditet enligt min mening ej bör godtagas. Även riksbanksfullmäktige ha ifrågasatt, huruvida de särskilda krav på likviditet, som måste ställas på arbetslöshetskassornas medel, kunna anses bliva behörigen tillgodosedda vid placering i skuldförbindelser med säkerhet av inteckning i fast egendom eller i tomträtt. Arbetsmarknadsstyrelsens motivering för sitt förslag på denna punkt kan möjligen gälla under normala förhållanden, men — som fullmäktige ha framhållit — situationer kunna dock uppkomma, då ej ens den mest betryggande säkerhet är en garanti för att en tillgång kan realiseras omedelbart utan förlust.

Jag anser att riksbanksfullmäktiges erinringar på denna punkt förtjäna att beaktas och att riksdagen bör draga konsekvenserna därav vid sin utformning av lagen.

Ytterligare vill jag erinra om vad som inträffade i slutet av förra året, då genom statsmakternas ingripande möjligheten till överflyttning av lån i äldre fastigheter inskränktes och t. o. m. förhindrades. Ehuru i detta avseende en viss ändring ägt rum under innevarande år, bindas alltjämt vissa hypoteksinrättningar och sparbanker av dessa direktiv från statsmakterna. Här ges alltså ett näraliggande exempel på att det inte finns någon garanti för att man kan lösgöra medel ens om de placerats i förstklassiga fastigheter mot botteninteckningar. Förhållandena på detta område äro fortfarande ovissa och man kan icke med säkerhet uttala sig om de förändringar, vilka kunna inträffa i framtiden.

Den allmänna ekonomiska utvecklingen med vikande konjunkturer, som

på vissa håll i världen resulterat i t. o. m. ganska omfattande arbetslöshet, utesluter icke möjligheten, att även vårt land kan komma att få kännning av liknande förhållanden. Detta kräver, att beredskapen hålles hög för arbetslöshetskassornas del, så att dessa kassor kunna utan likviditetssvårigheter fullgöra sina uppgifter.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag,

att riksdagen, med beaktande av ovan angivna synpunkter, måtte vid behandlingen av Kungl. Maj:ts prop. nr 192 med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 27 § förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor, besluta följande lydelse av 27 § mom. 5:

5) med tillsyningsmyndighetens medgivande i fastighet, avsedd för kassans verksamhet, eller i aktier i aktiebolag eller andelar i ekonomisk förening, därest bolaget eller föreningen uteslutande har till uppgift att äga och förvalta sådan fastighet; dock att i varje fall åbyggnad å fastigheten skall vara brandförsäkrad i försäkringsbolag, som avses i lagen om försäkringsrörelse, eller i utländsk försäkringsanstalt med rätt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Stockholm den 3 maj 1949.

Ragn. Bergh.
